

Platné znění některých ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

§ 9

(1) Zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Zaměstnavatel odečte z částky pojistného placeného za kalendářní měsíce roku 2009 polovinu částky, kterou v kalendářním měsíci, za který pojistné platí, zúčtoval zaměstnancům ~~na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti~~ **na náhradě mzdy, platu nebo odměny nebo snížené odměně za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény (dále jen „náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti“)**, a je-li částka pojistného vyšší než odečítaná náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, rozdíl odvede na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Polovina náhrady mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Ustanovení odstavce 3 věty čtvrté platí zde obdobně.

(3) Zaměstnavatel, který platí pojistné ve výši sazby uvedené v § 7 odst. 1 písm. a) bodě 1 a bodě 3, odečte počínaje rokem 2010 z částky pojistného polovinu částky, kterou v kalendářním měsíci zúčtoval zaměstnancům se zdravotním postižením^{59a)} na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, a rozdíl odvede na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Za zaměstnance se zdravotním postižením se považuje zaměstnanec, který byl osobou se zdravotním postižením v den vzniku dočasné pracovní neschopnosti (karantény). Polovina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Do částky zúčtované zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti se nezahrnuje ta část náhrady mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, která byla dohodnuta nebo stanovena nad výši, na kterou zaměstnanci vznikl nárok podle zvláštního právního předpisu^{58c)}, a ta náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, která nebyla zaměstnanci vyplacena z důvodů na straně zaměstnavatele; náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, která nebyla zaměstnanci vyplacena z důvodů na straně zaměstnavatele, se odečte z částky pojistného za kalendářní měsíc, v němž byla zaměstnanci vyplacena.

(4) Zaměstnavatel, který platí pojistné ve výši sazby uvedené v § 7 odst. 1 písm. a) bodě 2 a bodě 3, odečte počínaje rokem 2010 z částky pojistného polovinu částky, kterou v kalendářním měsíci, za který pojistné platí, zúčtoval zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, a rozdíl odvede na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Polovina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Ustanovení odstavce 3 věty čtvrté platí zde obdobně.

(5) Zaměstnavatel, který platí pojistné ve výši sazby uvedené v § 7 odst. 1 písm. a) bodě 1 a bodě 3, je povinen ve lhůtě stanovené v odstavci 1 předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacích základů stanovených podle § 5a písm. a) a b) a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena; zaměstnavatel, který provádí

^{59a)} § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

^{58c)} § 192 odst. 2 věta první zákoníku práce.

odečet podle odstavce 2 nebo 3, uvádí na tomto tiskopisu též výši částky, kterou zúčtoval v kalendářním měsíci na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2009 všem zaměstnancům a počínaje rokem 2010 zaměstnancům se zdravotním postižením, a výši rozdílu mezi pojistným a celou částkou nebo polovinou těchto zúčtovaných náhrad mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti.

(6) Zaměstnavatel, který platí pojistné ve výši sazby uvedené v § 7 odst. 1 písm. a) bodě 2 a bodě 3, je povinen ve lhůtě stanovené v odstavci 1 předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacích základů stanovených podle § 5a písm. a) a b), o výši pojistného, které je povinen odvádět, o výši částky, kterou zúčtoval v kalendářním měsíci zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti, a o výši rozdílu mezi pojistným a polovinou těchto zúčtovaných náhrad mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena.

(7) Je-li částka, kterou v kalendářním měsíci zaměstnavatel odečítá z částky pojistného podle odstavců 2, 3 nebo 4, vyšší než pojistné za tento kalendářní měsíc, požádá zaměstnavatel příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení o úhradu rozdílu; za žádost o úhradu tohoto rozdílu se přitom považuje podání tiskopisu podle odstavce 5 nebo 6. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna uhradit rozdíl do 14 dnů ode dne obdržení žádosti, pokud nemá zaměstnavatel vůči ní splatný závazek; je-li takový závazek, použije se požadovaná částka nejdříve k jeho úhradě.

(8) Byla-li z částky pojistného odečtena náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena, považuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dluh na pojistném. Byla-li z částky pojistného odečtena náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti v nižší částce, než měla být odečtena, považuje se zbývající částka, která měla být odečtena z pojistného, za přeplatek na pojistném.

* * *

§ 20

Penále

(1) Nebylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Penále činí 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pro výši zálohy na pojistné platí obdobně ustanovení § 14 odst. 8.

(2) Penále se poprvé platí za kalendářní den, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného. Penále se naposledy platí za den, ve kterém bylo dlužné pojistné zapláceno. Posledním dnem, za který osoba samostatně výdělečně činná platí penále z dlužných záloh na pojistné, je

- a) den, ve kterém byl podán přehled podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud byl tento přehled podán ve stanovené lhůtě, nebo
- b) poslední den lhůty stanovené pro podání přehledu podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud nebyl tento přehled podán ve stanovené lhůtě.

(3) Jestliže příslušná okresní správa sociálního zabezpečení⁴⁴⁾ povolila placení dlužného pojistného ve splátkách (§ 20a), penále z takového dluhu činí 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy dluh na pojistném trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu; pokud plátce pojistného, kterému bylo povoleno placení dlužného pojistného ve splátkách, nezplatí včas anebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné

⁴⁴⁾ § 7 písm. b), c), d) a f) zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 241/1994 Sb.

v období po splatnosti první splátky dluhu a okresní správa sociálního zabezpečení z tohoto důvodu zrušila povolení, je povinen platit z dlužného pojistného ještě penále ve výši 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy jeho dluh trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu. Jestliže bylo pojistné zaplacené ve správné výši za kalendářní měsíc použito k úhradě dlužných částek podle § 22a, nepřihlíží se pro účely předchozí věty k takovému postupu.

(4) Pro účely odstavce 3 se považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplacené včas a ve správné výši i tehdy, pokud bylo zaplaceno později, než mělo být zaplaceno, z důvodu, že bylo zaplaceno na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně, popřípadě na účet zdravotní pojišťovny; podmínkou však je, že toto pojistné bylo zaplaceno na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nejpozději do osmi dnů po zjištění, že bylo zaplaceno na tento jiný účet; ustanovení odstavce 6 část věty první za středníkem platí i zde. Pro účely odstavce 3 se dále považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplacené včas a ve správné výši rovněž tehdy, pokud bylo zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena; podmínkou však je, že dlužné pojistné bylo do správné výše dopláceno nejpozději do 8 dnů po zjištění tohoto dluhu.

(5) Penále se neplatí

- a) za dobu, kdy osoba samostatně výdělečně činná nevykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- b) z pojistného na důchodové pojištění, které osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění dluží za dobu dobrovolné účasti na tomto pojištění,
- c) za dobu, po kterou se zaměstnavatel již nepovažuje pro účely tohoto zákona za zaměstnavatele [§ 3 odst. 1 písm. a)],
- d) za dobu ode dne následujícího po dni vydání platebního výměru do dne předcházejícímu dni jeho vykonatelnosti, pokud dlužné pojistné bylo zaplaceno do dne vykonatelnosti platebního výměru,
- e) za dobu ode dne vydání rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek plátce pojistného do dne právní moci usnesení soudu, kterým se konkurs ruší⁴⁵⁾,
- f) za dobu od právní moci rozhodnutí soudu o schválení reorganizačního plánu do dne právní moci rozhodnutí soudu, kterým reorganizace končí⁴⁵⁾,**
- fg) za dobu od vstupu plátce pojistného do likvidace,
- gh) za dobu od právní moci usnesení soudu, kterým byl zamítnut insolvenční návrh proto, že majetek plátce pojistného nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo kterým byl zrušen konkurs po zjištění soudu, že majetek plátce pojistného je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů,
- hi) byla-li podána kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o povinnosti zaplatit pojistné, za dobu ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí krajského soudu, do osmého dne po dni nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, pokud dlužné pojistné bylo zaplaceno do tohoto dne; nebylo-li v této lhůtě dlužné pojistné zaplaceno, platí se penále ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti.

(6) Jestliže pojistné bylo zaplaceno na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1 ode dne následujícího po dni její platby (§ 19 odst. 2) do osmi dnů

---

⁴⁵⁾ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

po dni zjištění, že plátce zaplatil pojistné na tento jiný účet; za den tohoto zjištění se považuje den, ve kterém plátce pojistného požádal o vrácení částky pojistného zaplacené na jiný účet, nejpozději však den, ve kterém mu příslušná okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila, že tuto platbu pojistného neobdržela. Jestliže pojistné bylo zaplacené na účet cizozemského nositele pojištění namísto příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1, pokud plátce pojistného uhradí dlužné pojistné do 8 dnů po zjištění, že měl pojistné zaplatit okresní správě sociálního zabezpečení; za den tohoto zjištění se přitom považuje den, ve kterém mu okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila číslo účtu, na který mají být platby pojistného zasílány.

(7) Jestliže pojistné bylo zaměstnavatelem zaplacené v nižší částce, než ve které mělo být zaplacené, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasně pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena, nepovažuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dlužné pojistné podle odstavce 1, a to až do dne předcházejícího dni, kdy se stal vykonatelným platební výměr, kterým bylo pojistné dlužné z tohoto důvodu předepsáno k úhradě.

(8) Každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(9) Pokud jde o splatnost penále, způsob jeho placení, jeho vymáhání, promlčení a vrácení přeplatku na penále, postupuje se stejně jako u pojistného.

(10) Pro účely zvláštních předpisů⁶⁴⁾ se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.

§ 20a

Povolení splátek pojistného a penále

(1) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 1 písm. a) může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení povolit placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, a to až do výše, kterou tento plátce dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek. Placení dlužného pojistného a penále ve splátkách nelze povolit, jestliže došlo k jeho zrušení s likvidací nebo probíhá-li insolvenční řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku plátce pojistného; tyto skutečnosti je plátce pojistného, který žádá o povolení splátek, povinen písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení do 8 dnů ode dne, kdy nastaly. Věta druhá platí obdobně pro případy uvedené v § 20 odst. 5 ~~písm. e) a f)~~ **písm. e) až g)**.

(2) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 4 může povolit příslušná okresní správa sociálního zabezpečení placení doplatku na pojistném (§ 14 odst. 10), pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (§ 14b) a penále, které tento plátce dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek, ve splátkách. Ustanovení odstavce 1 věty druhé platí zde přiměřeně.

(3) Okresní správa sociálního zabezpečení stanoví výši jednotlivých splátek dluhu a dobu splácení dluhu, která nesmí být delší než 36 měsíců.

(4) Jednotlivé splátky dluhu se platí jednou částkou, a to odděleně od plateb běžného pojistného. Plátce pojistného je povinen označit každou splátku dluhu způsobem určeným v povolení; nebude-li tato splátka takto označena, nepovažuje se za splátku dluhu.

(5) Zaplatí-li plátce pojistného měsíční splátku dluhu ve vyšší částce nebo zaplatí-li mimořádnou platbu označenou podle odstavce 4 věty druhé, použijí se tyto částky na úhradu splátek dluhu nejdříve splatných.

⁶⁴⁾ Např. zákon č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

(6) Okresní správa sociálního zabezpečení

- a) může zrušit povolení o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, jestliže plátce pojistného nezaplatí včas nebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné v období po splatnosti první splátky dluhu,
- b) zruší povolení o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, jestliže plátce pojistného vstoupí do likvidace nebo bylo-li vydáno rozhodnutí o úpadku plátce pojistného, a to ke dni, kdy některá z těchto událostí nastala.

Ustanovení § 20 odst. 4 platí přitom obdobně.

(7) Pokud není v předchozích odstavcích stanoveno jinak, platí pro splátky dluhu obdobně ustanovení o pojistném. Pro účely placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se za plátce pojistného považuje i bývalý plátce pojistného, který má splatné závazky vůči okresní správě sociálního zabezpečení nebo České správě sociálního zabezpečení.

§ 21

Přirážka k pojistnému na sociální zabezpečení

(1) Přirážku k pojistnému na sociální zabezpečení (dále jen „přirážka k pojistnému“) uloží příslušná okresní správa sociálního zabezpečení²⁰⁾ zaměstnavateli, jestliže

- a) výrobní zařízení zaměstnavatele podle pravomocného rozhodnutí orgánu inspekce práce nevyhovuje předpisům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, nebo
- b) výrobní zařízení zaměstnavatele podle pravomocného rozhodnutí příslušného zdravotnického orgánu nevyhovuje předpisům zdravotnickým nebo hygienickým, nebo
- c) podle zjištění orgánu inspekce práce nebo zdravotnického orgánu není provozováno předepsané zařízení na ochranu života a zdraví zaměstnanců.

(2) Výše přirážky k pojistnému může činit až 5 % z vyměřovacího základu (§ 5a) za jednotlivé měsíce, za které se přirážka k pojistnému platí. Jestliže se zjištěné nedostatky týkají jen nižší složky zaměstnavatele, stanoví se přirážka k pojistnému jen z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v této nižší složce.

(3) Přirážku k pojistnému je zaměstnavatel povinen platit od prvního dne kalendářního měsíce, v němž nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo b), anebo v němž došlo ke zjištění uvedenému v odstavci 1 písm. c), a to až do konce kalendářního měsíce, v němž byly zjištěné nedostatky odstraněny. Byla-li stanovena lhůta k odstranění nedostatků, je zaměstnavatel povinen platit přirážku k pojistnému až od prvního dne kalendářního měsíce, v němž tato lhůta prošla a nedostatky trvají dál.

(4) Pokud jde o splatnost přirážky k pojistnému, způsob jejího placení, její vymáhání, promlčení a vracení přeplatku k přirážce na pojistném, postupuje se stejně jako u pojistného.

§ 21a

Slevy na pojistném

(1) Zaměstnavatel má nárok na slevu na pojistném za každého zaměstnance uvedeného v § 3 odst. 3 písm. a), jehož vyměřovací základ je nižší, než 1,15násobek průměrné mzdy zaokrouhlený na celé stokoruny směrem nahoru.

(2) Sleva na pojistném náleží jen za toho zaměstnance uvedeného v odstavci 1, jehož zaměstnání trvalo po celý kalendářní měsíc. Sleva na pojistném za zaměstnance nenáleží od kalendářního měsíce, v němž byla doručena výpověď zaměstnanci nebo

²⁰⁾ § 104b odst. 2 písm. a) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

zaměstnavateli nebo v němž byla uzavřena dohoda mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem o rozvázání pracovního poměru nebo zrušení dohody o pracovní činnosti anebo v němž byl zaměstnavatel nebo zaměstnanec vyrozuměn o zrušení pracovního poměru ve zkušební době. Sleva na pojistném nenáleží za zaměstnance, který podle zákona o nemocenském pojištění vykonává zaměstnání malého rozsahu, a za zaměstnance, jehož zaměstnání nemá trvat déle než 3 kalendářní měsíce.

(3) Vykonává-li fyzická osoba pro téhož zaměstnavatele více zaměstnání, která zakládají účast na nemocenském pojištění, s výjimkou zaměstnání malého rozsahu, považuje se tato osoba pro účely slevy na pojistném za jednoho zaměstnance uvedeného v § 3 odst. 3 písm. a) a za vyměřovací základ tohoto zaměstnance pro účely slevy na pojistném se považuje úhrn vyměřovacích základů ze všech těchto zaměstnání.

(4) Sleva na pojistném náleží za kalendářní měsíc.

(5) Výše slevy na pojistném za jednotlivého zaměstnance činí 3,3 % rozdílu mezi 1,15násobkem průměrné mzdy zaokrouhleným na celé stokoruny směrem nahoru a vyměřovacím základem zaměstnance. Výše slevy na pojistném za jednotlivého zaměstnance činí nejvýše 25 % jeho vyměřovacího základu. Výše slevy na pojistném za jednotlivého zaměstnance se zaokrouhluje na 2 platná desetinná místa.

(6) Úhrn slev na pojistném za jednotlivé zaměstnance se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(7) Úhrn slev na pojistném náležející zaměstnavateli za kalendářní měsíc odečte zaměstnavatel z částky pojistného odváděného za kalendářní měsíc, a to před odečtem poloviny částky, kterou v kalendářním měsíci zúčtoval zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti a kterou odečítá podle § 9 odst. 2, 3 nebo 4, popřípadě před ostatními odečty z částky odváděného pojistného. Zaměstnavatel uplatňuje úhrn slev na pojistném na předepsaném tiskopisu podle § 9 odst. 5 nebo 6; na tomto tiskopisu uvádí též údaj o úhrnu slev, který mu za kalendářní měsíc náleží, a údaj o počtu zaměstnanců, za které mu sleva na pojistném náleží. Úhrn slev na pojistném lze uplatnit jen do dne splatnosti pojistného za kalendářní měsíc, za který sleva na pojistném náleží; slevu na pojistném nelze uplatnit zpětně. Byl-li z částky pojistného odečten úhrn slev na pojistném ve vyšší částce, než mohl být odečten, považuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dluh na pojistném; byl-li z částky pojistného odečten úhrn slev na pojistném v nižší částce, než mohl být odečten, nedoplatek na slevě na pojistném nevzniká.

(8) Nárok na slevu na pojistném podle odstavce 1 nemá zaměstnavatel, který vstoupil do likvidace nebo vůči němuž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o prohlášení konkursu na jeho majetek; nárok na slevu na pojistném zaniká od prvního dne kalendářního měsíce, v němž nastaly tyto skutečnosti.

(9) Sleva na pojistném podle odstavce 1 náleží do konce roku 2011; naposledy náleží za prosinec 2011.

* * *